

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus I. De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

rem profanam, vel per se non peccaminosam in conscientia, quodlibet est observandum in suo foro, videlicet Canonicum in territorio temporali Papæ, Civile autem in territorio Romani Imperii. Ita rursus per modum regulæ DD. ex can. 6. D. 96. §. c. 13. v. tria. qui sunt legiti. Ratio est; quia in materia profana & peccatum non concernente nec Potestas Sæcularis subordinata est Ecclesiastica, nec Ecclesiastica Sæculari. Dixi iterum i. circa rem profanam, cujusmodi sunt contractus, testamentum, successio ab intestato, constitutio dotis, judicia &c. Aliud autem est, quando agitur de rebus Spiritualibus, v. g. de Matrimonio aliisque Sacramentis, de statu Clericali vel Religioso, de Dignitatibus & Beneficiis Ecclesiasticis, de Decimis, Votis, juramentis &c. In hujusmodi enim prævalet ubique dispositio Juris Canonici. Quia Laici non habent jurisdictionem Ecclesiasticam, neque negotia Ecclesiastica tractandi capaces sunt. can. 11. d. 96. c. 2. de Judiciis. Lex autem omnem vim accipit à potestate & jurisdictione Leges ferentium. c. 21. de Sent. Excom. Dixi 2. vel per se non peccaminosam; quando enim agitur de materia concernente peccatum in conscientia, uti est concubinatus, cades filia in adulterio deprehensa, usura merè lucratoria, præscriptio cum mala fide &c. quæ à Jure Civili permittuntur, & non puniuntur, à Jure autem Canonico improbantur, sequi oportet Jus Canonicum tanquam correctorium Juris Civilis: cum generaliter omni constitutioni derogandum sit, quæ absque peccato mortali non potest observari. c. fin. de Prescr. Ratio, quia materia peccatum continens impedit salutem animæ Spiritualem, ad quam fideles gubernandi sunt ab iis, quos Christus constituit animarum Pastores, iulque Vicarios, qui sunt Præsides Ecclesiastici, non Sæculares.

60 Extenditur assertio etiam ad Ecclesias, & ad personas Ecclesiasticas per c. 10. & alia Jura cit. ac propter paritatem rationis; cum Ecclesiæ & personæ Ecclesiasticæ (sicut res Spirituales, & causæ piæ) sint extra jurisdictionem sæcularem tanquam res quam maxime sacræ. Itaque nec de his aliquid statuendi potestatem habet Princeps vel Magistratus sæcularis. arg. c. 2. de Constit. in 6. §. l. fin. ff. de Jurisd. Quod usque adeo verum est, ut de Ecclesiis, personis Ecclesiasticis, & rebus sacris etiam in earum favorem nihil decernere possit præcipiendo, vel judicando, c. 10. cit. ne scilicet prætextu favorabilis constitutionis Potestas sæcularis jurisdictionem usurpet in Ecclesias, personas Ecclesiasticas, res sacras, & causas pias, seu ad cultum divinum ordinatas. Si tamen à Superiore & Potestate Ecclesiastica ejusmodi Lex à sæculari lata approbaretur, vel reciperetur, obligaret quidem, non tamen ut sancita à Potestate sæculari, sed ut proveniens ab Ecclesiastica. Quod si autem hujusmodi Leges Civiles de Ecclesiis &c. continerent merum favorem, & pura privilegia, citra obligationem vel onus aliquod annexum, cujusmodi existat in Auth. Item nulla C. de Episc. & Cleric. Lib. 1. R. P. Pichler.

ubi Ecclesiæ, & Ecclesiasticæ personæ pronuntiantur exemptæ ab exactionibus & oneribus per sæculares Magistratus imponendis, tunc utique subsisterent, & robur haberent ante omnem approbationem Prælatorum Ecclesiasticorum: ne, quod in Ecclesiarum & Ecclesiasticarum personarum favorem introductum est, in earum odium retorqueatur contra Regulam 61. de R. J. in 6. Jam sequuntur

TITULI.

Ordine Decretalium Gregorii P. IX.

A Jove Principium, dicebat Antiquitas. Quare & Juris Ecclesiastici initium rectè capitur à DEO Trino & Uno, omnis Sapientiæ & Justitiæ primo fonte, per quem Reges regnant, & Legum Conditores justa decernunt: per quem Principes imperant, & Potentes decernunt justitiam. Prov. 8. A summa Trinitate fit progressus ad generalia Juris Scripti & non scripti principia, Constitutiones nimirum, Rescripta, & Consuetudinem. Tum usque ad titulum 35 de Electione, juribus, potestate, qualitatibus, gradibus, characteribus Prælatorum, Judicum, & Officialium Ecclesiasticorum, & ordinandorum. Demum usque ad finem hujus libri, 43. titulos habentis, subjiciuntur quædam, quibus aliqua est cum Judiciis similitudo, & quasi præparatoria sunt ad Processum Judicium, in libro II. adornandum, quo negotia & lites Christianorum complanantur. Præparatoria autem illa sunt Treuga, Pax, Pacta, Transactio, Arbitria, quorum beneficio terminantur controversiæ extra strepitum & judicia, item constitutio Advocatorum, Syndicorum, quæ personæ in Judiciis adhiberi solent.

TITULUS I.

De Summa Trinitate & Fide Catholica.

SUMMARIUM.

1. Ordo titulorum libri I.
2. Quid Summæ Trinitatis,
3. Et Fidei Catholicæ nomine intelligatur.
4. Externa fidei professio quandoque Jure Divino necessaria est.
5. 6. Quid de Summa Trinitate, & aliis articulis specialiter credendum.
7. Quorum publica professio à quibusdam emittenda Jure Ecclesiastico,
8. 9. Sub gravi pœna, ante sententiam Judicis incurrenda.
10. Quinam dicantur Heretici materiales & formales.
11. Ad recipiendam Fidem Catholicam cogendi essent, si vires suppeterent.

Sciendum 1. cum Jus Canonicum intendat homines dirigere ad DEUM unum & trinum, atque ad felicitatem Supernaturalem, quæ fide Supernaturali ritè cognosci, & per media Divinitus revelata obtineri debent, ante omnia de Fide Catholica, ejusque præcipuo objecto, Summa Trinitate, oportet agere. Per Summam Trinitatem intelligitur ens increatum,

C

tum,

tum, ineffabile, unum & simplex in Natura, subsistens tamen in tribus Personis, quæ quidem inter se realiter distinguuntur, cum Natura tamen seu Essentia Divina in se simplicissima realiter identificantur: ut aded tres Personæ Divinæ, Pater, Filius, & Spiritus S. sint una eademque individua Natura seu Deitas, distinctio tamen realis detur in Personis, & in proprietatibus Personalibus, ac in prædicatis Relativis, ut vocant, quæ sunt *generare, generari, procedere*; nam Natura seu Essentia Divina nec generat, nec generatur, nec procedit, sed Pater generat, Filius generatur, & Spiritus S. procedit. Unum itaque DEUM in Trinitate, & Trinitatem in unitate veneramur, ut loquitur S. Athanas. in *Sym-bolo*.

3. Sc. 2. Per *Fidem* hoc loco non intelligi fidem formalem seu actum fidei, qui est assensus certus ac firmissimus rebus à Deo revelatis præstitis propter auctoritatem DEI revelantis: à S. Paulo dicitur *Sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium*. Hebr. 11. Nec sumitur pro habitu fidei, ex quo actus fidei eliciuntur; sed pro *objecto* fidei seu pro *fide objectiva*, quæ sunt res fide Divina credendæ: imò hîc maximè sumitur pro præcipuorum fidei Articulorum summa seu collectione, quos à DEO revelatos, & per Ecclesiam Catholicam propositos, specialiter nos credere & publicè profiteri oportet, præcipuè eos, quos ad Pastoralis curæ vel alterius Dignitatis Ecclesiasticæ munus evehi contingit. Per Catholicam verò fidem intelligitur illa, quam tradit & profitetur Ecclesia Romana: hæc enim sola est, & semper vocata fuit *Catholica* (h. e. Universalis) teste S. Aug. *lib. de vera Relig. c. 7.* etiam ab inimicis suis: quod hodieum adhuc videmus; siquidem moderni Hæretici, utut honorificum hoc nomen summopere invideant Ecclesiæ Romanæ, ejusque membris, tamen, si intelligi velint, Catholicam appellare debent ac solent: sic in *Instrumento Pacis Monasteriensis* Romanæ Ecclesiæ addicti pluraquam octuagies appellantur *Catholici*, nescio qua vi adigente, cæteri verò *A catholici, Protestantes*, aut *Confessionis Augustanæ &c.* nec immeritò, quia teste Vincentio Lirinensi, antiquissimo Doctore, *Verè proprièque Catholicum est, tenere, quod ubique, quod semper, quod ab omnibus creditum est. lib. cont. Hæreses c. 3.* Sola autem Ecclesia Romana fuit ubique & per totum orbem diffusa, existit semper, & quod credidit unus ejus alumnus verus, credidere omnes; atque sic fuit Universalis & adhuc est, quoad locum, tempus, & doctrinæ unitatem, adeoque sola Catholica. Neque unquam adversus eam prævaluerunt, aut deinceps prævalebunt portæ Inferi, juxta promissionem Christi *Matth. 16.*

4. Sc. 3. Non semper sufficere, si quis actu interno fidei credat omnia Mysteria & articulos à DEO revelatos, & ab Ecclesia propositos, sed quandoque necessarium esse, ut quis suam fidem vel in genere, vel aliquos fidei Catholicæ articulos in specie profiteatur exte-

rius. Quæ fidei externa professio aliquando necessaria est Jure Divino, & aliquando Jure Humano. De obligatione posteriore dicemus postea; nunc de obligatione Juris Divini adverto, eam dari tunc, quando honor DEI, aut Religionis Catholicæ, vel salus proximi exigit à nobis externam professionem. *Matth. 10. Rom. 10.* Unde peccares mortaliter, si justè interrogatus de tua fide, taceres; quia alii crederent, quòd te pudeat tuæ fidei, aut omnino non habeas fidem, ac propterea vilipenderent fidem Christianam, vel in ea nutarent &c. Si verò in hujusmodi circumstantiis tacere fidem Catholicam grave peccatum sit, longè gravius erit, si quis eam positivè abneget, vel falsam sectam simulat, non obstante, quòd in corde retineat veram fidem. *Qui negaverit me coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo, qui in celis est, ait Christus Matth. 10.*

Dico 1. De summa Trinitate vi præsentis tituli credendum est 1. DEUM esse, & quidem unum in essentia & unicum, æternum, immensum, omnipotentem, immutabilem, ineffabilem, incomprehensibilem. 2. eundem esse in Personis trinum, seu eandem indivisibilem substantiam & essentiam Divinam esse communem & identificatam cum tribus realiter distinctis personis: quod utique captum humanum longè transcendit. 3. Patrem à nullo generari aut procedere. 4. Filium generari à solo Patre. 5. Spiritum S. procedere non à Patre tantum, sed etiam à Filio. 6. non tamen ab utroque tanquam à duplici principio, sed tanquam ab uno, & spiratione activa unica. 7. omnes tres Personas esse consubstantiales, coæquales, singulas omnipotentes, coæternas, ac nullius potestatem durasse tantum ad tempus. c. *firmiter &c. damnamus h. t. t. c. un. in 6. Clem. un. eodem.*

Dico 2. De reliquis fidei articulis in cit. cc. proponuntur sequentes. 1. secundam Trinitatis Personam, Filium DEI Unigenitum, assumpsisse naturam humanam, seu corpus passibile & animam rationalem, quæ verè humani corporis forma substantialis est & informativa. 2. eundem esse passum & mortuum pro nobis, resurrexisse & ascendisse in cœlum. 3. venturum ad judicandum. 4. fore, ut mortui resurgant, ut à Christo Judice secundum operum suorum merita vel gloriam sempiternam vel pœnam perpetuam recipiant. 5. in Sacrificio Missæ immolari Jesum Christum, cujus corpus & sanguis sub speciebus panis & vini per veram transubstantiationem ponitur, virtute Divina eam efficaciam verbis consecrationis conferente. 6. Baptismum non modò adultis, sed etiam parvulis nondum ratione utentibus proficere, quibus infunditur fides quoad habitum, non verò quoad actum. 7. Pœnitentiæ Sacramentò reparari qui post acceptum Baptismum in peccatum prolapsi fuerint. 8. etiam conjugatos beatitudinis æternæ capaces esse. 9. dari unam Catholicam, seu Universalem omnium fidelium, ac veram Ecclesiam, extra quam

quam nulla salus speranda, & quæ sit infallibilis in declarandis & definiendis dogmatibus, utpote *Columna & Firmamentum veritatis*. 1. *Tom. 3.* adeo ut rectè *S. Aug. cont. epist. fundam. c. 5.* dixerit: *Ego Evangelio non crederem, nisi me Ecclesiæ Catholica commoveret auctoritas*; id quod sine Magisterio Ecclesiæ ceriò ac infallibiliter constare nequeat, an existat, & quodnam sit, verum, purum, & incorruptum Evangelium, atque Scriptura S. Unde generaliter & saltem implicite credenda sunt firmissimè profus omnia, quæ ab Ecclesiæ Catholica proponuntur credenda, nimirum à Capite supremo Ecclesiæ, Romano Pontifice, vel in Conciliis generalibus, vel alias pronuntiantes ex *Cathedra*, hoc est, si Papa invocato Divinò auxilio, debitæque diligentia adhibita, intendat in aliqua re docere totam Ecclesiam, ut Christi Vicarius & Pastor Universalis.

7. Dico 3. Publicam Fidei Catholicæ professionem juxta certam formulam à Tridentino Conc. & Pio IV. præscriptam, cum juramento, se in Ecclesiæ Romanæ obedientia permanuros, tenentur edere sequentes. 1. provisi de beneficio, curam animarum actualem habent annexam, & quidem intra duos menses à die adeptæ pacificæ possessionis, atque coram Episcopo, vel ejus Vicario Generali. 2. provisi de Canonatu vel Dignitate in Ecclesiæ Cathedrali tam Regulari quam Sæculari, similiter intra duos menses à die pacificæ admissionis ad participationem massæ Capitularis, coram Episcopo vel ejus Vicario Generali, & Capitulo. 3. promovendi ad dignitatem Patriarchalem, Archiepiscopalem, Episcopalem, in prima Synodo Provinciali, cui interfuerint. 4. Prælati Monasteriorum, Conventuum, domorum, aliorumque locorum Regularium, etiam Ordinum Militarium: hoc tamen non in omnibus Religionibus usu receptum esse ajunt. 5. Non tantum Doctores, Magistri, Regentes, & alii, qui quamcunque artem aut disciplinam sacram vel profanam docere vel profiteri volunt, sed etiam qui ad gradus Litterarios & licentiam doendi in Academicis promoveri cupiunt, sive laici sint, sive Clerici aut Regulares, adjectâ poenâ excommunicationis, & privationis omnium beneficiorum, officiorum, & dignitatum in eos, qui aliquem sine prævia professione ad Cathedram vel Gradum litterarium promoverint: quod tamen iterum non ubique receptum afferunt Suar. & Sanch. Atque ita statuit *Trid. Sess. 24. c. 12. & Sess. 25. c. 2. de Ref. Gregor. XIV. in Constit. Onus Apostolicæ: Pius IV. in Constit. injunctum, & Pius V. in Constit. In Sacrosancta*.

8. Dico 4. Provisi de beneficio Curato, item provisi de Canonatu vel Dignitate in Ecclesiæ Cathedrali, si intra spatium duorum mensium culpabiliter omittant Professionem fidei, privantur in poenam fructibus, quos post elapsum bimestre perceperunt, vel percipiunt, usque dum hanc professionem emittant, eosque non obstante Professione postea secuta, tenentur erogare in pauperes aut Ecclesiæ fabricam non minus, ac qui non resident. *Trid. S. 24. c. 12. cit. Dixi, post elapsum bimestre*, nam fructus, quos intra primos duos menses perceperunt, possunt facere suos, cum Tridentinum liberaliter indulgeat hoc tempus ad emittendam professionem, & pro illo non privet fructibus. Probabiliter tamen edere possunt fidei Professionem per procuratorem; quia potest quis facere per alium, quod potest facere per seipsum. *Reg. Jur. 68. in 6.*

Quares, an fructus ab eo, qui non emisit debito tempore Professionem fidei, sint expendendi in pauperes vel Ecclesiæ fabricam ante sententiam Judicis? R. contra Sanch. Barb. Wiestn. n. 48. & alios complures affirmativè cum Azor. p. 2. l. 7. c. 2. Ugolino, Garc. &c. Ratio est; quia res aliena debet restitui ante omnem sententiam, ut nemo negaverit: atqui fructus, post duos menses percepti à non emittente Professionem, sunt res aliena; cum *Trid.* nolit provilum de beneficio curato &c. fructus facere suos, nisi sub conditione prius emissæ Professionis; dicit enim: *alioquin fructus non faciant suos, nec illis possessio suffragetur*: ubi ergo hæc conditio non fuerit implèta, seu Professio fidei debito tempore emissæ, nunquam fuit obtentum dominium fructuum post duos menses perceptorum, consequenter isti sunt res aliena. Oppones: hæc lex privans fructibus est poenalis: sed lex poenalis non obligat ante sententiam, saltem declaratoriam criminis. *arg. c. 19. de Heret. in 6.* ergo. 2. *Trid.* ubi vult obligare ante sententiam Judicis, id clarè insinuat, ut facit *S. 23. c. 1. de reform.* ubi non residentem in beneficio privat fructibus, diligenter adjectâ hac clausula, *alia declaratione non secuta*: ergo, cum in nostro casu similem clausulam non adjecerit, non obligat ad dimittendos fructus ante omnem sententiam declaratoriam. R. ad 1. *N. Maj.* non enim tam est lex poenalis, quam conventionalis, & conditionalis, quia fructus non concedit, nisi sub conditione emissæ intra duos menses Professionis: ferè sicut contrahentes subinde adjiciunt suis conventionibus certas condiciones, sub quibus, & non aliter, velint transferre dominium rei in alterum. Ad 2. in nostro casu non fuit opus addere illam clausulam explicitè, cum ex natura rei subintelligatur: utique enim detentor rei alienæ, quam non potuit facere suam, per se obligatur ad restitutionem ante omnem sententiam declaratoriam.

Dico 5. Qui ex Christianis aliquem articulum fidei Catholicæ vel ex supra recitatis, vel alium ab Ecclesiæ Romana sufficienter propositum, scienter & pertinaciter negat, est Hæreticus formalis. Ita cum *S. Aug. l. 18. de Civ. Dei c. 51.* omnes Catholici. Ratio; quia talis malitiosè adhæret suæ privatæ opinioni erroneæ contra doctrinam Universalis Ecclesiæ, & pertinaciter; nam hæresis *formalis* est error contra fidem tibi sufficienter propositam cum pertinacia in eo, qui se Christianum profiteatur. *Dixi scienter & pertinaciter*; nam sine pertinacia, qua negatur, vel in dubium vocatur veritas

tas & dogma aliquod revelatum, non formalis, sed materialis tantum hæresis est, coram DEO non peccaminosa. Unde si quis vel ex ignorantia saltem inculpabili, vel sinistra instructione seductus, vel falsa apprehensione deceptus adhæret quidem errori contra fidem Catholicam, vel dubitat de articulo, quia non sufficienter adhuc ipsi est propositus tanquam revelatus, & creditus ab Universali Ecclesia, hæreticus non est, nisi ad summum materialis, ut iterum cum S. Aug. in epist. 162. l. 4. de Baptismo c. 16. communiter sentiunt Orthodoxi: modò talis paratus sit mentem suam corrigere, postquam intellexerit sensum Ecclesiæ esse contrarium suæ opinioni. *can. dixit. 24. q. 3.*

II Quæres, an Hæretici possint cogi ad fidem Catholicam recipiendam? Hæretici per se non modò possunt, sed etiam debent, si vires suppetant, compelli ad recipiendam fidem Catholicam. Colligitur ex c. 4. de Apostatis & c. 15. de heret. in 6. atque ex hac ratione, quia per Baptismum ingressi sunt Ecclesiam Catholicam, ejusque jurisdictioni subiecti: ergo tanquam rebelles subditi, & scdistragi transfugæ à Principibus Christianis, tum Ecclesiasticis, tum Politicis, ad officium compelli possunt, & si vires suppetant, etiam debent, quia horum Principum est removeere scandalum de populo, tollere peccata publica, relique Christianæ perniciosæ, atque ulcisci injuriam DEO & legitimis Pastoribus, à quibus impiè defecerunt, illatam; præsertim cum vix aliud scelus ita perturbet Rempublicam etiam politicam, subditosque adeò scindat in factiones, sicut hæresis. Dixi, Hæretici; nam alii infideles, qui non sunt baptizati, & vel omnino non credunt in Christum, uti Pagani, vel credunt in eum venturum tantum, non ut præsentem Messiam, uti Judei, probabilius cogi non possunt directè, ut docet S. Th. 2.2. q. 10. a. 8. contra Scorum & alios; quia tales non sunt subiecti Ecclesiæ jurisdictioni. Concordat *can. 5. D. 45. & c. 9. de Judeis. vid. tamen Tit. de Jud. V. Lib. V.*

TITULUS II.

De Constitutionibus.

SUMMARIUM.

1. Insinuat ordo doctrine.
2. Lex differt à Consilio, Mandato, Statuto, Jure.
3. Lex aliquid præcipit, vel prohibet, vel permittit, vel punit.
4. 5. Definitio Legis. Et quid Communitas.
6. 7. Materia Legis sunt actiones & omissiones humane.
8. 9. 10. Actus merè interni non sunt materia Legis Humane.
11. Nisi indirectè tantum.
12. Forma Legis consistit in signis, quibus Legislator exprimit voluntatem obligandi: quænam illa?
13. Finis Legis est utilitas publica & communis.

14. 15. Status Questionis de Promulgatione & Acceptatione Legis.
16. Promulgatio constituit partialiter ipsam Legem.
17. Et quidem publica: quænam sit hæc?
18. Consiliario Principis non nocet notitia privata Legis promulgandæ de minuendo valore monetæ &c.
19. Lex Civilis Communis imò & Statutaria non obligat, nisi promulgata in singulis Provinciis, & post lapsum duorum mensium.
20. 21. Idem procedit in Legibus Ecclesiasticis Communibus, saltem regulariter.
22. Acceptatio populi non est necessaria ad constitutionem Legis.
23. Nec voluntas recipiendi in se obligationem Legis per modum conditionis.
24. Actualis tamen observantia ad stabilitatem Legis requiritur.
25. Firmatur doctrina præcedens solutione objectionum.
26. Potestas Legislativa & Gubernativa ad condendas Leges est necessaria.
27. Et quoad Leges Ecclesiasticas Universales residet in solo Papa.
28. A quo suam immediatè accipiunt Episcopi ac alii Prælati.
29. Qui Leges particulares ferre possunt pro suis territoriis.
30. Sed cum limitatione: cui etiam subjacent Cardinales.
31. Leges Civiles Universales fert Imperator, & Reges, vel cum vel sine Consensu Procerum, atque Republicæ liberæ.
32. Leges particulares, etiam Juri Communi contrarias, Status & Principes Imperii pro suis ditionibus.
33. Nullus Princeps Sæcularis ferre potest Leges pro Ecclesiis, & Personis Ecclesiasticis, præsertim præjudiciosas.
34. Nec vicissim Pontifex circa res temporales, & extra suum territorium temporale.
35. Status Questionis de Obligatione Legis.
36. Legislator Humanus potest, si velit, per suas Leges obligare in conscientia.
37. Imò omnis Lex necessariò obligat ad aliquid, etiam merè pœnalis &c.
38. Solvuntur opposita contra utramque assertionem.
39. Etiam Lex fundata in Præsumptione falsa obligat in conscientia.
40. Ignorantia invincibilis excusat à culpa in foro Conscientiæ.
41. Et à pœna in eodem foro. A censuris subinde excusat ignorantia etiam vincibilis.
42. An & quando pœnam incurrat delinquens, qui ignoravit, sub delicto esse annexam pœnam?
43. Ignorantia Juris manifesti regulariter in foro externo nec à culpa nec à pœna excusat.
44. Metus gravis in utroque foro excusat ab observatione Legis Humane.
45. Et quandoque etiam Divine Positive.
46. Legis Ecclesiasticæ subiectum sunt etiam Hæretici, non verò alii Infideles.
47. Legislator Princeps suis legibus non obligatur.
48. Pueri & puellæ regulariter anno septimo etatis com-